

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNE GENEL BİR BAKIŞ

1. KİTAP

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Erdiñç YÜCEL

Doç. Dr. Hasen YILMAZ

Yrd. Doç. Dr. M. Serkan ÖZTÜRK

GELENEKSEL YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ VE YENİ YÖNELİMLER | Hasan YILMAZ

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA BECERİSİ | Erdiñç YÜCEL

ALMANCADA YAZILI ANLATIM BECERİSİNİ GELİŞTİRME | Bülent KIRMIZI

DİNLEME BECERİSİ | Selma DURAK ÜĞÜTEN & Fahritdin ŞANAL

YABANCI DİLDE OKUMA ÖĞRETİMİ | Ayşe Selmin SÖYLEMEZ

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE FABL | Fatih TEPEBAŞILI

ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALLARINDA EDEBİYAT ÖĞRETİMİ ÜZERİNE | Ali Osman ÖZTÜRK & Umut BALCI

DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ | Mehmet BARDAKÇI & Mehmet KILIÇ

İKİNCİ DİL ÖĞRENİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLAR | Fadıme YALÇIN ARSLAN & Mehmet KILIÇ

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME | Kağan BÜYÜKKARCI

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KÜLTÜRÜN ROLÜ | Emrah ÇİNKARA

TÜRKİYE'DE YABANCI DİL EĞİTİMİNDE YAŞANILAN SORUNLAR | Anıl RAKICIOĞLU SÖYLEMEZ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE | Veyssel ŞAHİN

DİL ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMİNDE EYLEM ARAŞTIRMASININ YERİ | Cemile DOĞAN & M.Serkan ÖZTÜRK

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI | Eda ERCAN DEMİREL

EDEBİYAT VE DİL ÖĞRETİMİ | Aslı Özlem TARAĞCIOĞLU

cizgi | e-Kitap

Çizgi Kitabevi Yayınları: 726
Eğitim Bilimi

Genel Yayın Yönetmeni
Mahmut Arlı

©Çizgi Kitabevi
Aralık 2016

ISBN: 978-605-9427-53-1
Yayıncı Sertifika No:17536

Yasal Olarak Yazıların İçeriğinden Yazarları
Sorumludur.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

- Cataloging in Publication Data (CIP)

Erdoğan YÜCEL, Hasan YILMAZ, M. Serkan ÖZTÜRK
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNE GENEL BİR BAKIŞ

Baskıya Hazırlık: Çizgi Kitabevi Yayınları
Tel: 0332 353 62 65- 66
Baskı: Sebat Ofset
Fevzi Çakmak Mh. Hacıbayram Cd. No:57
Karatay/Konya - KTB. S. No: 16198

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah. Mimar Muzafer Caddesi
Helvacıoğlu Apt. No:41/1 – Meram / Konya
Tel: 0332 353 62 65 – 353 62 66
Faks: 0332 353 10 22
www.cizgikitabevi.com

GİTMEK İSTEDİĞİNİZ BÖLÜME TIKLAYINIZ

İçindekiler

ÖNSÖZ	5
1. GELENEKSEL YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ VE YENİ YÖNELİMLER	7
2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA BECERİSİ	18
3. ALMANCADA YAZILI ANLATIM BECERİSİNİ GELİŞTİRME	27
4. DİNLEME BECERİSİ	34
5. YABANCI DİLDE OKUMA ÖĞRETİMİ	43
6. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE FABL	55
7.ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALLARINDA EDEBİYAT ÖĞRETİMİ ÜZERİNE	60
8. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ	72
9. İKİNCİ DİL ÖĞRENİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLAR	88
10. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME	97
11. YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KÜLTÜRÜN ROLÜ	110
12. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL EĞİTİMİNDE YAŞANILAN SORUNLAR	119
13. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE	141
14.DİL ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMİNDE EYLEM ARAŞTIRMASININ YERİ	153
15.YABANCI DİL EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI	164
16.EDEBİYAT VE DİL ÖĞRETİMİ	174

13. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE

Yrd. Doç. Dr. Veysel ŞAHİN
Fırat Üniversitesi

GİRİŞ

Dil, insanların arasında anlaşmayı sağlayan temel, canlı ve kuralları olan bir varlıktır. İnsanlar ilk önce kendi dilinin içine doğar ve doğduğu dilin değerler dünyasına göre etrafını anlamlandırır. Bu bakımdan dil, insanlığın içine sığındığı ilk tinsel evrendir. İnsan, ontolojik anlamda bu tinsel tabaka sayesinde kendi soylu evrenini kategorilere ayırarak “varlık” ve “eylemleri” adlandırır. Bu açıdan dil, deneyimsel, kültürel ve minimetik bellek mekanlarının özel adı ve aktarım aracıdır. Dünya da her şeyin bir dili ya da anlatmak istediği mesajı vardır. İnsanın bu mesajları gündelik yaşantının tarihsel çıkarımlarına dönüştürerek gelecek kuşaklara aktarması, dilin işlevlerinden biridir. Nitekim “İnsan neslinin türemesi, çoğalması ve yayılmasına anlam kazandıran, kuşaklar arası bağlaşımı sağlayan dil olgusudur.” (Korkmaz, 2008: 159) Dil bu bakımdan bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi aynı zamanda tarihsel bilgi, deneyim ve kültür aktarıcısıdır. Ergin, “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” (Ergin, 1998: 2) diyerek dilin genel bir tanımını yapar. Dilin insanlar arasında anlaşmayı sağlaması, kültürel birikim ve değerleri sese dönüştürerek gelecek kuşaklar kendi kuralları bütünü içinde aktarması, o dili konuşan insanlar arasında ortak dil birliği oluşturduğu gibi tarihsel birlik ve dünyayı ortak değerler düzleminde yorumlama gücü de kazandırır. (Kırkkılıç, 2002: 9)

Bir anlaşma aracı olan dil toplumları birbirinden ayırdığı gibi onların “birleştirmelerini yaparak, iletişimde bulunan kişilerin iletilerini doğru ve mantıksal bir düşünme ekseninde meydana getirmelerine yardımcı olur.” (Yalçın-Şengül, 2007: 759). İnsanlar başka toplumların dillerini öğrenerek başka kültürel değerleri de kendi kültürel zenginliğine katar. İnsanın kendi dili dışında yabancı bir dil öğrenmesi, o dilin kültürel, tarihsel kodlarını da öğrenmesi anlamı gelir. İkinci bir dili öğrenme, başka bir kültürü öğrenmenin ve onu tam anlamıyla algılamının en kolay ve mükemmel yoludur.” (İşcan, 2012: 3).

Ülkeler arasında etki ve iletişim arttıkça yabancı bir dil öğrenme ihtiyacı da buna paralel olarak artmaktadır. (Akarsu, 1998: 36) Küreselleşen çok kültürlü toplumlarda çok dillilik, o ülkenin ticari, sanayi, turizm ve teknolojik atılımlarını dünyaca tanınan bir yapıya dönüştürmede en önemli etkidir. Bu bakımdan toplumlar arasında evrensel iletişim ağının oluşturulması ve bu ağ oluşurken yabancı dile duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır.

İnsan her yabancı dil öğreniminde hedef kültürün değerler dünyası ve tarihsel kodlarıyla yüzyüze gelir. Bireyin yabancı dil ediminde, öğrendiği yabancı dilin kültürel değerleri anlayıp sınıflandırması, o toplumla kurduğu iletişim yetisini de güçlendirir. Yabancı bir dil öğrenme, o dili öğrenen kişiye kendi farkındalığını kavratıldığı gibi o dilin mensubu olan bireylere karşı da olumlu tavır ve tutumlar geliştirmesine yardımcı olur.

Yabancı dil öğrenme etkinliği bireylerin toplumsal hayata katılmasında yardımcı olduğu gibi küresel ve evrensel yaşamın değerleriyle de bütünleşmesini sağlar. Bu açıdan yabancı bir dil

öğrenmek insanlara evrensel anlamda edebiyat, sanat ve tarih, mimari ve sosyolojik terminolojileri edinmesinde yardımcı olur. Aynı zamanda o kişinin iş bulma olanaklarını artırır ve liderlik becerisini geliştirir.

13. 1. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimine Kaynaklık Eden Eserler

Dünyada yabancı dil öğreniminin nerede, nasıl ve ne zaman başladığı tam olarak bilinmese de eski çağda yaşayan insanların birbirini tanıma, birbiriyle ticaret yapma ihtiyacı sonrasında ortaya çıktığı bilinmektedir. Türkçenin yabancı bir dil olarak öğrenilme serüveni, Kâşgarlı Mahmud'un 1077 yılında tamamladığı Türk dilinin bilinen ilk sözlüğü olan **"Divânü Lügati't Türk"** ile başlar. Bu eser Türkçe kelimelerin Arapça karşılıklarıyla vermesinin yanında Türkçenin dil özellikleri hakkında da bilgiler verir. Divânü Lügati't Türk'ün bazı bölümlerinde Türkçe kelimelerin Türk boyları arasındaki ses ve anlam bakımından farklılar gözetilerek verilmesi eserin "Çeşitli Türk boylarından derlenmiş bir ağızlar sözlüğü karakteri" (Argunşah, 2010: 19) göstermesini sağlar. Kaşgarlı Mahmud eserinde ele aldığı kelimeleri özenle seçmiş ve işlevsel olmalarına dikkat etmiştir. (Yıldız, 2012: 115). Türk dilinin varlığı, gücü ve olgunluğunu Türk halk kültüründe bulan Kaşgarlı Mahmud, XI. yüzyılın ikinci yarısında Türk-İslâm bütünlüğünü Arapça ve Türkçenin kültürel coğrafyasından besleyerek "Türkçe'nin yöntemli öğrenimini sağlamıştır." (Gülensoy, 2000: 259). Bu bakımdan Divânü Lügati't Türk, Türk dili ve kültürünün XI. yüzyıldaki durumu hakkında bilgi veren ve dönemini aydınlatan eşsiz bir eser olmasının yanında (Üstüner, 2015: 113) yabancılara örnekler eşliğinde Türkçe öğreten, kendi dil ve kültürel değerlerini gelecek kuşaklara taşıyan bir çalışma, günümüz Türklük araştırmaları için temel bir kaynaktır.

Yabancı bir dil olarak Türkçeyi yabancılara öğretmek için yazılan bir diğer eser, **"Kitābu'l-İdrāk li-Lisāni'l-Etrāk"** (Türklerin dilini anlama kılavuzu/(kitabı) adlı çalışmadır. Kitābu'l-İdrāk li-Lisāni'l-Etrāk, Türkçenin bilinen ilk gramer kitabıdır. Eser, Türk diline karşı geniş bir ilgi duyan Ebu Hayyân tarafından Araplara Türkçe öğretmek maksadıyla 1312 yılında yazılmıştır. Eserin içerisinde alfabetik sırayla verilmiş bir sözlük ve bir gramer kısmı bulunmaktadır. (Üstüner, 2015: 154) Kitābu'l-İdrāk li-Lisāni'l-Etrāk, döneminde Mısır'da konuşulan Türkçenin Oğuz Türkçesine ait kelime ve sözcük türleriyle Türkçenin hem gramerini hem de lügatını vücuda getirmiştir. (Toparlı, 1992: 6) Eserde Kıpçakça kelimeler verildiği için eserin dili Kıpçakça'dır. Kıpçakça-Arapça bir sözlük olan eserde Kıpçakça ses ve biçim bilgisi de mevcuttur. Eserin İstanbul'da bulunan bir nüshası Beyazıd Umumî Kütüphanesi'nin Veliyüddin Efendi Bölümü'nde, diğer nüshası ise İstanbul Üniversitesi'nde bulunmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretmek için yazılan bir diğer çalışma ise **"Kitabü Bulgati'l-Müşâtâk Fî Lügati't-Türk ve'l Kıpçak"** adlı eserdir. Bu eser, Arapça, Türkçe bir sözlüktür. Eser, 1451 yılından önce Cemaleddin Ebu Muhammed Abdullahi't Türkî tarafından yazılmıştır. Eserin isimler kısmını 1938 yılında, fiiller kısmını ise 1954 yılında Varşova'da kitap halinde yayımlayan A. Zajaczkowski, eserin Suriye'de kaleme alındığını ifade etmiştir. (Toparlı, 1992: 12). Cemaleddin Ebu Muhammed Abdullahi't Türkî, eserinde çok az kelimeye Kıpçakça veya Türkmence kaydı koyar. Eserde Türkçe kelimelerin karşılığı Arapça verilerek o bölgede Türkçenin yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Dil öğretimini önceleyen ve Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilmesini amaçlayan çalışmalardan biri de **"Et-Tuṣṣetu' z-Zekiyye fî Lügati't-Türkiyye"** (Yeni ve Arı Türkçenin Sözlüğü) adlı eserdir. Eserin yazarı ve yazılış tarihi belli değildir. Eserin İstanbul Beyazıd Kütüphanesi'nde bulunan tek nüshasında eserin 1425 yılından önce yazıldığı anlaşılmaktadır. Kıpçakçanın önemli gramer kitaplarından biri olan Et-Tuṣṣetu' z-Zekiyye fî Lügati't-Türkiyye, "Türk Dilinde Temiz Armağan" anlamına gelir. Eserde Türkçe kelimelerin sayısı 3000 civarındadır. Bu eser, Arapça-Türkçe sözlük ve gramer olmak üzere iki kısımdan meydana gelir. Eser, Kıpçakça üzerine yazılmış

bir dilbilgisi çalışması olup Arap alfabesiyle kaleme alınmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretmek için yazılan, Çağatay Türkçesinin (Doğu Türkçesi) en önemli eserlerinden biri olan **“Muhâkemetü'l-Lügateyn”**, Türkçenin tarihi gelişimini yansıtmaya açısından önemli bir eserdir. Ali Şîr Nevâyî tarafından yazılan eser, “iki dilin karşılaştırması” anlamına gelir. (Eraslan, 1996: 108) Ali Şîr Nevâyî eserinde Türkçe ile Farsça'yı karşılaştırarak Türkçenin güzellik ve üstünlüklerini anlatmaya çalışmıştır. (İpek, 2010: 22) Ali Şîr Nevâyî, Muhâkemetü'l-Lügateyn adlı çalışmasında Türkçe ile Farsça'yı, kelime hazinesi, anlam zenginliği, gramatik imkanlar ve ses özellikleri bakımından karşılaştırarak örnekleme yöntemiyle Türkçenin Farsça'dan üstün bir dil olduğunu ispat etmeye çalışmıştır. (Tarlan, 1962: 26-30)

Mısır sahasında yazılmış olan ve bölgede yaşayan insanlara yabancı bir dil olarak Türkçenin dil zenginliğini aktaran **“Kitâb-ı Mecnû-i Tercüman-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî”** adlı eser, yabancılar tarafından Mısır sahasında yazılmış ilk Kıpçakça eserdir. Kitâb-ı Mecnû-i Tercüman-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî iki bölümden oluşur. Eserin birinci bölümünde Araplara Türkçe öğretmek için yazılmış 2000 kelimelik Türkçe-Arapça sözlük bulunur. (Boyras, 2015: 534-564) Eserin ikinci kısmında ise Farsça-Moğolca sözlük bulunmaktadır. (Gülensoy, 2000: 133) Eserin birinci bölümü kendi içinde dört bölümden oluşurken ikinci bölümünde ise yirmi altı başlık altında kelime listesi verilir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine hizmet eden eserlerden bir diğeri de **“El Kavânînü'l Külliyye Li Zabtî'l Lügâtî't Türkiye”** adlı eserdir. Bu eser, Türkçeyi pratik olarak öğrenmek amacıyla yazılan önemli gramer kitaplarından biridir. (Üstüner, 2015: 156) Eserin yazarı bilinmemesine rağmen ilk sayfasında Ebu Hayyan'a ait olduğu kaydedilmektedir. Bu çalışmanın Türkçeyi öğretmek maksadıyla yazıldığı bilinmektedir. (Gülensoy, 2000: 127) Eser üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde fiil, fiil kip ve ekleri, ikinci bölümde isimler ve üçüncü bölümde ise ekler ve edatlar yer almaktadır. Eser Kilisli Rifat tarafından 1928 yılında neşredilmiştir.

Kıpçak sözlükleri ve eserleri arasında en fazla tanınmış çalışma **“Codex Cumanicus”** adlı eserdir. Codex Cumanicus adlı eser, yabancılar Türkçe öğretmek için yazılmış bir eserdir. “13. Yüzyıl sonlarının 14. Yüzyılın ilk yarısında Karadenizin kuzeyinde yazılmış olan bu eser, hem kültür hem de dil tarihimiz bakımından paha biçilmez değerdedir.” (Argunşah- Güner, 2015: 11) Codex Cumanicus, Latin alfabesinin Gotik harfleriyle yazılmıştır. İtalyan tüccarlar ve Fransisken mezhebine mensup Alman rahipler tarafından yazılan bu eser, iki defterden oluşmaktadır. Eserin birinci defteri, İtalyanlar tarafından yazıldığı için İtalyan kısmı olarak adlandırılır. Bu defterde sözcükler, Latince-Farsça-Kıpçakça olarak üç sütun halinde sıralanır. Eserin ikinci defteri ise Almanca kısmıdır. Bu bölümde sözcükler Kıpçak Türkçesi-Almanca ve Kıpçak Türkçesi-Latince şeklinde sıralanır.

Türkçenin yabancı bir dil olarak öğrenilmesine yönelik bu ilk çalışmalar Türkçenin tarihsel gelişimini göstermesi açısından çok önemlidir. Gerek Araplara, gerek Farslara gerekse Batılılara Türkçenin kuralları, sözcük zenginliği ve kültürel değerlerini örnekler eşliğinde cümleler içinde kullanılması, yukarıdaki eserlerin Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilmesi açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koyar.

13. 2. Bir Yabancı Dil Olarak Türkçenin Tarihi Gelişimi

Türkçe başlangıçtan günümüze kadar geçen süreçte Türk tarihine bağlı olarak geniş bir coğrafyada farklı kollara ayrılarak farklı dillerle alışveriş içinde bulunmuştur. Türkçe “Moğolistan ve Çin içlerinden Orta Avrupa'ya, Sibiryadan Hindistan ve kuzey Afrika'ya kadar geniş bir alanda varlık gösteren bir dildir.” (Ercilasun, 2004: 13).

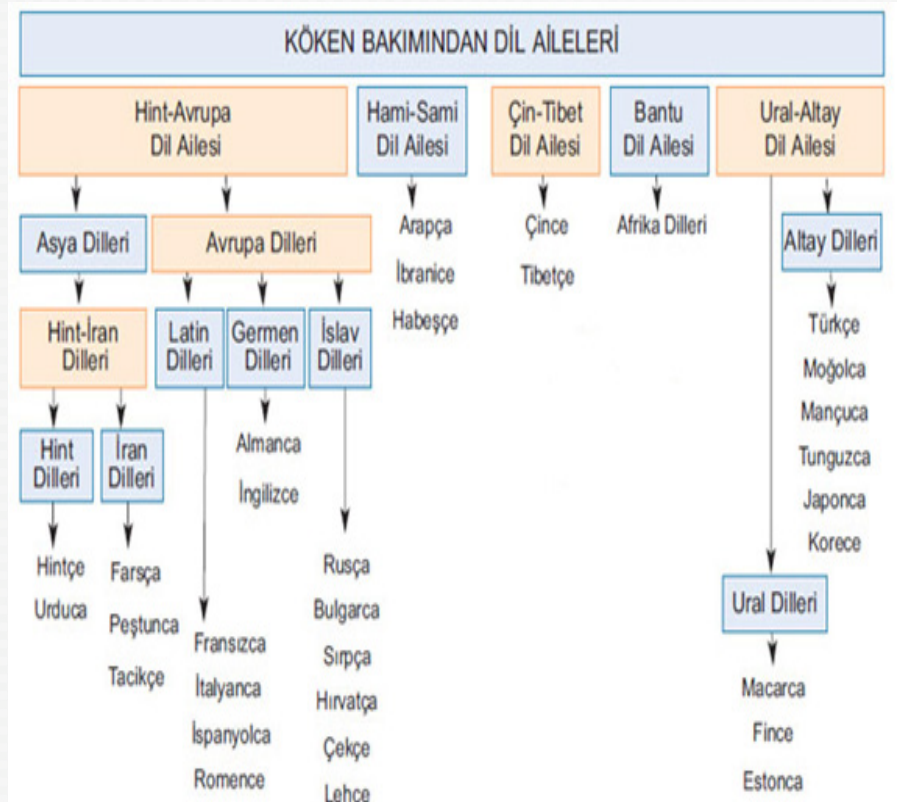
Tarihsel süreçte Türk adı ile birlikte anılan Türkçe, Türkün yaşadığı her yerde bir ses bayrağına dönüşerek Türk milletinin açılımı olmuştur. Bu açıdan Türk adı, kendi dilinin de adını oluşturur. “Türk adı, Türkçede cins isim olarak çok eski tarihlerden beri “meydana çıkmış, güçlü, kuvvetli

gibi anlamlarda kullanılan" (Buran-Alkaya, 2004: 4) bir ad olarak Türklerin tarihsel gelişim ve kültürel oluşumlarını içerir. Bu tarihsel akışta Türkçenin evi ve yurdu olan mekanlar; Ural Altay Dağları arasındaki bölge, Balkaş Aral ve Isık Göl bölgesidir. Türkçenin ana yurdu genel anlamıyla Türklerin siyasî ve ekonomik olarak hakimiyet kurduğu Türkiye veya Türkistan'dır. (Buran-Alkaya, 2004: 7) Türkçe, Türk kelimesinin kavram alanı içinde yer alan bütün boy, soy, oymak, aşiretlerin konuştukları ortak dilin adıdır. Aradaki farklılıklar uzak lehçe, yakın lehçe ve ağız terimiyle ifade edilir.

13. 2. 1. Türk Dilinin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri

Dillerin doğuşu ve yaygınlaşması hususunda yapılan çalışmalar devam etmekle birlikte bu oluşumun ilk defa nasıl ortaya çıktığı tam olarak tespit edilememiştir. Ancak dil ve dilin kullanım alanları ve yayılma özellikleri ortak insanlık tarihi için incelenmesi gereken bir husustur. Dil, insanlık tarihi kadar eski olduğu için dünyada ne kadar millet, soy, boy varsa o kadar da dil vardır. Her milletin dili, ait olduğu milletin adıyla ilgili kavram-sözcük-ad ile adlandırılmaktadır. Türkçede dil adları millet adlarına -ce/-ca; -ça/-çe ekleri getirilerek yapılır. Örnek: Türk- Türkçe, İngiliz-İngilizce, Alman-Almanca, Arap-Arapça vb.

Bugün dünya üzerinde kaç dilin konuşulduğunu tam olarak söylemek güçtür. Ancak bazı kaynaklardan yola çıkılarak dünyada 3000-3500 arasında dil konuşulduğunu ifade etmek doğru olacaktır. Her millet, her kavim kendi arasında ve diğer topluluklarla anlaşmayı sağlamak için bir iletişim sistemi, yani bir dil meydana getirmiştir. Bundan dolayı dünyada yüzlerce dilin varlığından söz edilebilir. Dünya üzerinde konuşulan diller araştırıldığında bazı diller arasında şaşırtıcı benzerlikler görülür. Bu benzerliklerden hareketle dillerin gruplara ayrılarak incelenmesinin daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır. Diller arasındaki ses sistemi, yapı, söz dizimi gibi özellikleri göz önüne alınarak "dil aileleri" kavramı ortaya atılmış ve dil gruplarına "dil ailesi" adı verilmiştir. Diller genel olarak "Kökenlerine Göre Diller" ve "Yapılarına Göre Diller" olmak üzere iki ana gruba ayrılmıştır.

(Kaynak: http://www.turkedebiyati.org/turk_dili/dillerin_siniflandirilmesi.html)

Türkçe, kaynak bakımından Ural-Altay dil gurubunda yer almaktadır. Bu dil ailesi, Ural ve Altay biçiminde adlandırılan iki koldan meydana gelmektedir. Hint-Avrupa dillerindeki benzerlikler bu gruba mensup diller arasında yoktur. Bu diller arasındaki yakınlık, aynı kaynaktan çıkma özelliği değil bilakis yapı birliğindendir. (Erbir, 2010: 11) Bundan ötürü bu dil topluluğuna “dil ailesi” değil “dil grubu” adı verilir. Bu dil grubunu dil ailesi olarak adlandıranlar Ural-Altay Dil Teorisi’ni benimseyenlerdir.

Türkçe, bu teoriye göre Ural-Altay dil grubunun Altay kolunda bulunmaktadır. Altay dil grubunda; Türkçe, Moğolca, Tunguzca, Korece ve Japonca yer almaktadır. Altay dillerinden Türkçeye en yakın dil, Moğolca’dır. Bunun nedeni Türkçe ile Moğolca’nın yakın zamanda birbirinden ayrılmasıdır. Altay dilleri arasında Türkçeye en uzak dil Korece, Korece’den sonra ise Japonca’dır. Altay dilleri arasındaki akrabalık yapı bakımından ses bilgisi, şekil bilgisi, cümle yapısı ve söz varlığı açısından birçok ortak özellik taşır. Bu grupta yer alan diller sondan eklemelidir, ünlü uyumu bulunur. Altay dilleri, ünlü bakımından ünsüzlere göre daha zengindir. Bu dil grubunda erilik ve dişillik yoktur, sözcüklerin kökleri sabittir ve sözcükler türetme yoluyla yapılır. Cümle kuruluşunda özne başta ve yüklem sondadır.

13. 2. 2. Yapı Bakımından Türkçe/Konuşma ve Yazı Dili Olarak Türkçe

Türkçe, yapı bakımından eklemeli bitişken diller arasındadır. Türkçede ekler vasıtasıyla yeni sözcükler türetilerek çekimli şekilleri yapılmaktadır. Kelime köküne ek getirildiği sırada kökte bir değişim meydana gelmez. Örnek:

Göz-lük baş-lık cam-cı atıl-gan

Kök- Ek Kök- Ek Kök- Ek Kök -Ek

Türkçe konuşma dili olarak evde sokakta ve gündelik hayatta kullanılan doğal bir dildir. Türkçe konuşma dili olarak bölge ve illere göre farklılık gösterir. Bu açıdan Türkçenin konuşma dili olarak lehçe, şive ve ağız olmak üzere üç farklı oluşum ve kullanımı vardır.

Türkçe, lehçe açısından üç farklı şekilde karşımıza çıkar. Türkçenin lehçeleri; “Çuvaşça, Yakutça ve Halaçça”dır. (Buran- Alkaya, 2004: 17-35)

Çuvaşça, Çuvaşlar tarafından kullanılır. Çuvaşlar, Rusya Federasyonu’na bağlı Muhtar Cumhuriyet olan Çuvaşistan’da oturan Türk kavmidir. Çuvaşların başkenti Çeboksan’dır. Türk asıllı topluluğun nüfusu yaklaşık olarak iki milyondur. Çuvaşların çok az kısmı Müslüman, geri kalan kısmı ise Ortodoks’tur. Çuvaşça iki ana şiveye ayrılır. Bunlar; Aşağı Çuvaşça ve Yukarı Çuvaşça’dır.

Türkçenin bir diğer lehçesi **Yakutça**’dır. Yakutça, Yakutistan Özerk Cumhuriyeti’nde konuşulmaktadır. Yakutistan 27 Nisan 1922’de kurulmuştur. Kendilerine “Saxa” adını verirler. Yakut Türkçesi bünyesinde bulundurduğu Moğolca ve Tunguzca unsurlardan dolayı Türk dili ailesinde özel bir yeri vardır. (Gülensoy, 2000: 41).

Halaçça veya **Halaç Türkçesi**, [İran](#)’da konuşulan bir Türk lehçesidir. 1988 yılında konuşan sayısı 30.000 olarak belirtilmiştir. Yazı dili kimliği yoktur, ağız olarak konuşurlara sahiptir. (Bosnalı, 2012: 45-67). Günümüzden yaklaşık 25 yıl önce [Alman](#) bilim adamı G. Doerfer’in dikkatini çeken [Halaçlar](#) ve Halaçça, Türk dilbilim araştırmalarında önemli bir yere sahip olmuştur.

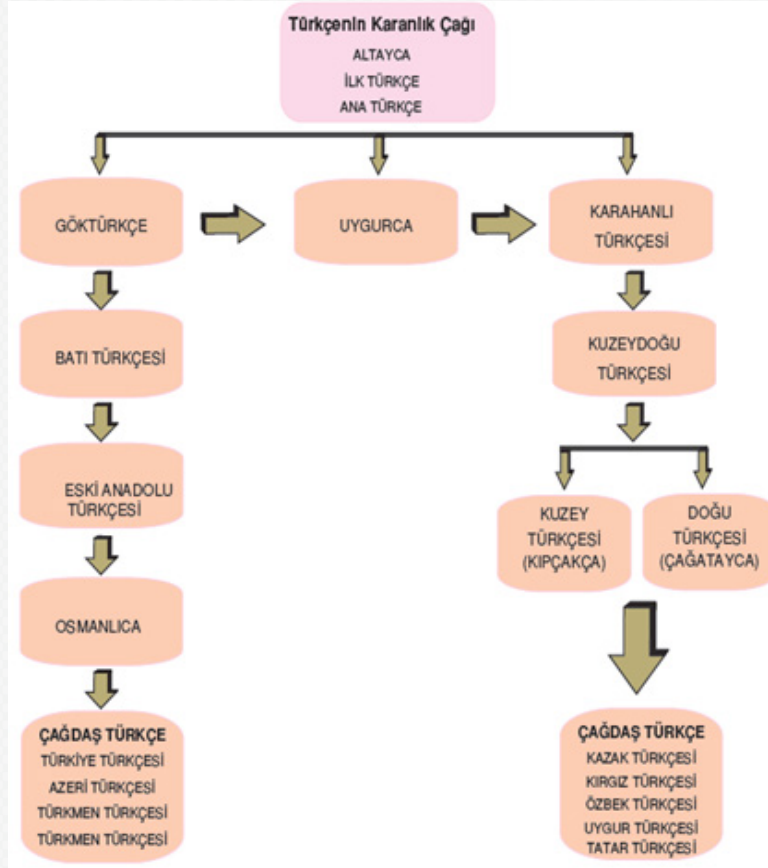
Türkçe şive açısından büyük zenginlik gösterir. Türkçenin şiveleri, Türkçenin bilinen ve metinlerde izlenen devirlerinde ses ve yapı ayrılıklarından dolayı ortaya çıkmıştır. “Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Azeri Türkçesi, Tatar Türkçesi, Özbek Türkçesi, Osmanlı Türkçesi vb.” Türk dilinin şiveleridir.

Türkçenin konuşma dilinde birçok söyleyiş farklılığı vardır. Konuşmada meydana gelen farklılıklar Türkçenin ağızlarını oluşturur. Türkçe, ağızda meydana gelen farklılıklar; bölge ve

şehirlere göre farklılık gösterir. Örneğin; Elazığ ağzı, Aksaray ağzı, Denizli ağzı, Ardahan ağzı, Karadeniz ağzı vb. Türk dilinin ağızları sayılır.

13. 2. 3. Türk Yazı Dilinin Tarihi Gelişimi ve Dönemleri

Türkçenin yazı dili, çok eski ve kadimdir. Türkçenin yazı dili, Türk milletinin tarihsel ve kültürel gelişimi belgelediği gibi medeniyetinin de dili olması bakımından önemlidir. Türkçenin edebî bir dil olarak dünya tarihinde yer edinmesinin belgesi olan yazı dili, ortak anlaşma ve iletişim aracıdır. Türkiye Türkçesinde ortak yazı dili İstanbul ağzına dayanır. (Elbir, 2010: 16)

Türkçenin yazı dilinin gelişimi ve tarihi dönemleri; Ana Altayca (Türkçe, Moğolca, Mançuca, Tunguzca, Japonca), Türk Moğol Dil Birliği, (Türk, Moğol-Mançuca-Tunguzca), İlk Türkçe (MÖ V-YY Milat; Türkçe Moğolca, Mançuca, Tunguzca), Ana Türkçe, Eski Türkçe, Orta Türkçe, Yeni Türkçe ve Çağdaş Türkçe olmak üzere gelişim gösterir.

Yabancı bir dil olarak Türkçenin yazı dilinin tarihi gelişimi “Eski Türkçe ile başlar. Bu dönemde Türk adı yazılan metinlerde ilk defa karşımıza çıkar. Eski Türkçe dönemi kendi içinde iki döneme ayrılır; a) Göktürkçe b) Uygurca.

Göktürkçe, Göktürkler döneminde kullanılan yazı diline Göktürkçe denir. Türklerin bilinen ve yazı metinleri ele geçirilen en eski dönemidir. Bu dönemde yazılı dilin en güzel örneği, Göktürk Yazıtları’dır. Göktürk Yazıtları üç anıttan oluşur. Yazıtlardan Tonyukuk Yazıtı 716, Kül Tigin Yazıtı 732, Bilge Kağan Yazıtı 735 yılında yazılmıştır. Bilge Kağan ve Kül Tigin Yazıtları’nı Yollig Tigin yazmıştır. Bu yazıtlar, Göktürk alfabesiyle yazılmıştır.

Eski Türkçenin bir diğer dönemi Uygurca ise Göktürklerin yıkılmasından sonra (744) kurulan Uygurlar tarafından kullanılır. Bu dönemde Uygur Türkçesi ile yazılan eserler, Altun Yaruk, Sekiz Yükmek, Ilık Bitig, Kalyanamkara ve Papamkara Hikayesi, İki Yıldız Nom, Türkisch Turfantexte’dir.

Orta Türkçe Dönemi (XI-XV) Orta Asya'da kullanılan Türkçenin yazı dilindeki adıdır. Orta Türkçeye Oğuzca da denir. Bu dönemde Türkçe yazı dili olarak Karahanlı Türkçesi ve Harezm Türkçesi olarak ikiye ayrılır. Kullanılan alfabe Arap alfabesidir. Karahanlı Türkçesi, (Hacıeminoğlu, 1996: 1-5) Karahanlı hükümdarı Satuk Buğra Han'ın 940 yılında devletin resmî dili olarak Türkçeyi, resmi dini olarak İslam'ı kabul etmesiyle farklı bir kültürel değer yaratır. Bu dönemin en önemli eserleri; Kutatgu Bilig (Yusuf Has Hacıp, 1069-1071), Divanü Lügati't-Türk (Kaşgarlı Mahmud, 1072), Atabetül-Hakayık (Edip Ahmed, XII), Divan-ı Hikmet (Ahmet Yesevi, XII) adlı eserlerdir. Harezm sahasında ise başlıca eserler; Mukaddimetü'l-Edeb (Zemahşeri, 1227-1244), Kıssasü'l Enbiya (Rabguzi, 1310), Muînü'l Murid (1313), Nehcü'l Feradis (Mahmut bin Ali, 1357) ve Miraç-name adlı eserlerdir.

Tarihi gelişim sürecinde Yeni Türkçe XV-XX yüzyıllar arasında konuşulan yazı dilidir. Bu dönemde; a) Kuzey Batı Türkçesi (Kıpçakça), b) Doğu Türkçesi, c) Güney Türkçesi (Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Türkiye Türkçesi) olmak üzere dönemlere ayrılır. Bu dönemin önemli eserleri "Codex Comunicus", "Hüsrev ü Şîrîn, Muhâkemetü'l Lûgateyn", "Abuşka Lügati", "Şecere-i Türk", "Çarhname", "Mesnevî", "Garipname" ve "Dede Korkut" vb gibi eserler Yeni Türkçe döneminde yazılmış eserlerdir.

Çağdaş Türkçenin yazı dili olarak kullanılmaya başlanması XX. yüzyılın başlarından günümüze kadar devam eder. Türkçe geçmişte olduğu gibi bugünde geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Bugün hâlâ yaşayan otuzun üzerinde Türkçenin bir şivesi vardır. Bu şiveler: Azeri Türkçesi, Tatar Türkçesi, Tuva Türkçesi, Kırım- Tatar Türkçesi, Başkurt Türkçesi, Karakalpak Türkçesi, Hakas Türkçesi, Gagavuz Türkçesi, Türkmen Türkçesi vb.

13. 2. 4. Türkçenin Yayılma Alanı ve Kullandığı Alfabeler

Bir yabancı dil olarak Türkçenin bugün içinde bulunduğu durum ve yayılma alanı; Türklerin yaşadıkları, sosyo-ekonomik durum, göç coğrafi değişkenlere bağlı olarak gelişmiş ve değişmiştir. Türkçe doğuda Moğolistan ve Çin; batıda Balkanlar; kuzey de Sibiry ve Kazan; güneyde Irak, İran ve Kıbrıs'a kadar uzanan geniş bir coğrafyada kullanılmaktadır. Türkçe, bugün Asya, Avrupa ve Afrika'da konuşulan bir dil olarak yaklaşık 210 milyon insan tarafından kullanılmaktadır. Türkçe bu bakımdan dünya dillerin arasında konuşulduğu coğrafyanın büyüklüğü açısından birinci, ana dil olarak üçüncü, en çok konuşulan dil olarak beşinci sırada yer almaktadır. Böyle yaygın bir coğrafya ve insan topluluğu tarafından konuşulan Türkçe tarihi gelişim süreci içinde birçok alfabe kullanılmıştır.

Yabancı bir dil olarak Türkçenin tarihi gelişiminin iyi bir şekilde takip edilmesi, kullandığı alfabelerinde bilinmesini gerekli kılar. Türkler tarih boyunca Türkçenin imkan ve olanaklarını arttırmak ve yazı dilinin gelişimini sağlamak için Göktürk alfabesi, Uygur alfabesi, Arap alfabesi, kiril alfabesi ve latin alfabesi başta olmak üzere yaklaşık on sekiz alfabe kullanmışlardır. Göktürk alfabesi:

ÜNSÜZLER			ÜNLÜLER	
Orkun		Latin	Orkun	Latin
Kalın	İnce			
𐰀	𐰁	B	𐰄	A - E
𐰂	𐰃	D	𐰅	I - İ
𐰄	𐰅	G	𐰆	O - U
𐰆	𐰇	K	𐰇	Ö - Ü
𐰈	𐰉	L	𐰈	É
𐰊	𐰋	N	ÇİFT SESLİLER	
𐰌	𐰍	R	Orkun	Latin
𐰎	𐰏	S	𐰐	IK - K - KI
𐰑	𐰒	T	𐰓	İÇ - Çİ
𐰔	𐰕	Y	𐰖	OK - UK
𐰗	𐰘		𐰙	ÖK - ÜK
BÜTÜN ÜNLÜLERLE KULLANILANLAR			𐰚	LD - LT
Orkun	Latin		𐰛	İNÇ
𐰜	Ç		𐰝	ND - NT
𐰞	M		𐰟	NG
𐰠	P		𐰡	NY
𐰢	Ş		SÖZCÜK AYIRMA TAMGASI	
𐰣	Z		𐰤	:

Göktürk Alfabetesi: <http://www.turkedebiyati.org/gokturk-alfabetesi> (31.05.2016)

Göktürk Abidesi http://www.turkcebilgi.com/orhun_abidele (31.05.2016)

Göktürk alfabesi, Türkçenin metinlerle izleyebildiğimiz, Türklerin tarih boyunca kullandığı ilk düzenli ve resmî yazı sistemidir. Göktürk alfabesi 38 harften oluşur. Bu harflerden dördü ünlü, geri kalanı ünsüz ve ikili ünsüz harftir. Göktürk alfabesinde harfler sağdan sola bitişik yazılır. Yazıda her sözcükten sonra iki nokta konur.

Uygur alfabesi, Türklerin Göktürk alfabesinden sonra kullandığı ikinci alfabedir. Bu alfabede beş ünlü, on altı ünsüz toplam 21 harf vardır. Uygur alfabesi, sağdan sola doğru yazılır. Uygur alfabesi, IX-XV. yüzyıllar arasında uzun süre kullanılmıştır.

Türkler IX. yüzyılda İslamiyeti kabul etmesiyle kullanmaya başladıkları Arap alfabesi, 1928 yılında Latin alfabesinin kabulüne kadar kullanılmıştır. Bu Arap alfabesi 28 harftir. Ancak Farsça'dan p, ç, j, harflerinin de alınıp kullanılmasıyla genişletilmiştir.

Türkçede kullanılan bir diğer alfabe Kril alfabesidir. Kril alfabesi, Grek kökenli olup 28 harften oluşmaktadır. IX. yüzyıl sonlarında Kril adlı bir Bizanslı bir din adamı tarafından kilise Slavcası için düzenlenmiştir. Dağılan Sovyetler Birliğinin birçok bölgesinde yaşayan Türkler 1939'dan sonra bu alfabeyi kullanmışlardır.

Türkçede halen kullanılan Latin alfabesi ise yazı dilinde 1 Kasım 1928 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Bu alfabe 29 harften meydana gelmektedir. Latin alfabesi, 8 ünlü 21 ünsüz harflerden oluşur. Bu alfabe soldan sağa doğru yazılmaktadır.

13. 3. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Dil Bilgisi

Yabancı bir dil olarak Türkçe her dönemde kendi dil bilgisi açısından kendi "ses bilgisi" biçim bilgisi, cümle yapısı, anlam bilgisi, köken bilgisi ve sözcük bilgisini koruyarak günümüze taşımıştır. Bir yabancı dil olarak Türkçenin ses bilgisi, Türkçenin temel kurallarını içinde taşır. Türkçede sesler bugün kullandığımız Latin alfabesi ile (1 Kasım 1928) taşınmaktadır..

Türkçede ses uyumları; büyük ünlü uyumu ve küçük ünlü uyumu olarak ikiye ayrılır. **Büyük ünlü uyumu:**

- Türkçede bir sözcük kalın ünlü ile başlamışsa kalın ünlü ile devam eder. Eğer ince ünlü ile başlamışsa ince ünlü ile devam eder. Örnek: Başlamak, bitmek

- Bileşik sözcüklerde ünlü uyumu aranmaz. Örnek: gecekond, başkent

- Yabancı dillerden Türkçeye girmiş sözcüklerin bazıları bu uyuma uymaz. Örnek: aktör, kamyonet.

- Büyük ünlü uyumuna uymayan Türkçe ekler; -daş, -ken, -ki, -layın, -yor, -mtrak. Örnek: dindaş, seviyor.

Küçük ünlü uyumu düzlük yuvarlaklık uyumudur. Türkçede sözcükler düz ünlüler ile başlamışsa düz ünlülerle, yuvarlak ünlülerle başlamışsa ya dar yuvarlak y da geniş düz ünlüyle devam eder. Türkçede en önemli özelliklerden biri de ses özellikleridir. Türkçede yuvarlak (o, ö) ünlüleri sadece sözcüklerin ilk hecelerinde bulunur. Türkçede iki ünlü yan yana gelmez. Ünlü ile biten bir sözcük, ünlü ile başlayan bir ek aldığı anda araya (y, n, s) yardımcı sesleri girer. Türkçede sözcük kökünde iki ünsüz bulunmaz. Örnek: vaaz, kooperatif. Türkçede sözcük kökünde ikiden fazla ünsüz yan yana gelmez (kontra). Türkçede sözcükler iki ünsüzle başlamaz. Örnek: spor, tren, blok. Türkçede tek hecelerde iki ünsüz yan yana gelebilir. Örnek: Türk, yurt, dört, kurt vb. (İpek, 2010: 40).

Türkçenin en küçük yapı birimine kök denir. Kök sözcüğün eksiz halidir. Kök halinde bulunan sözcüğü ekler getirilerek yeni kelimeler türetilir. Türkçede kökler genellikle tek hecedir (yol-, bul-, sev-, baş-). Türkçe kökler isim, fiil olmak üzere iki ana grupta toplanır. İsim kökleri; varlık ve kavramlara verilen adlara denir. Örnek: Ali, masa, kalem, araba. Fiil kökleri ise varlığın zaman ve mekan içindeki eylemlerini bildirir. (-gil-, -gel-, -çiz- vb)

Türkçede köke getirilerek yeni anlam türetmeye sağlayan ekler yapıma eki denir. Türkçede isimden isim yapma (-lık-, li-, -sız-, -cı-, - çık- vb; başlık, camsız) ekleri, isimden fiil yapma ekleri (baş-la; la-, -t, -al) fiilden isim yapma ekleri (-gan-, -gen-, -gı-, -ıcı-, -ış- vb.) fiilden fiil yapma ekleri (-ı-, -ma-, -m-) vardır. (Koç, 1996: 49-104)

Türkçe yabancı bir dil olarak isim çekim ekleri şunlardır. Çokluk ekleri; -ler, -lar : sokaklar; iyelik ekleri; aitlik ekleri, hal ekleri, soru ekinden meydana gelir. Fiil çekim ekleri ise; şahıs ekleri ve kip ekleridir. Türkçede haber kipleri; şimdiki zaman eki (-yor), görülen geçmiş zaman eki (-dı, -di, -du, -dü, -tı, -ti) öğrenilen geçmiş zaman eki (-mış, -miş, -muş, -müş), gelecek zaman eki (-r) ekleri ile yapılır. Türkçede fiillere gelen tasarlama kipleri ise dilek-şart (-sa, -se), istek kipi (-a, -e), gereklilik kipi (-malı, -meli), emir kipinden meydana gelir.

Türkçede sözcük türleri altıya ayrılır. Bunlar; adlar, sıfatlar, zamirler, zarflar, fiiller ve edatlardır. **Ad**, (basit adlar, bileşik adlar, türemiş adlar), **sıfatlar**; yapı bakımından sıfatlar (basit sıfatlar, bileşik sıfatlar, türemiş sıfatlar), görevleri bakımından sıfatlar (niteleme sıfatlar, belirtme sıfatlar, işaret sıfatlar, sayı sıfatlar, belirtisiz sıfatlar ve soru sıfatlar) olmak üzere adlandırılır.

Türkçe bir diğer sözcük türünde **zamirdir**. Zamirler, kişi zamirleri, dönüşlülük zamiri (kendi) , işaret zamiri (bu, şu, o), soru zamirleri (ne, kim, kaç, hangi, hangisi, kaçta kaç), belirsizlik zamirleri (kimse, herkes, başkası, birçoğu), iyelik zamiri (-ki) olmak üzere ayrılır.

Türkçede fiilin durum ve zamanını belirten zarflar da sözcük türüdür. **Zarflar**; yer yön zarfları (bura, şura, ora, öte, sonra), zaman zarfları (bugün, dün, önce, sonra vb), hal zarfları (hızlı, yavaşça, zıddına) ve azlık çokluk zarfları (sık sık, seyrek, tek, bol) olarak sınıflandırılır.

Türkçe **fiiller** ise kişi ve zamana bağlı olarak çekimlenir. Fiiller çatılarına göre geçişli ve geçişsiz olmak üzere ikiye ayrılır. Fiiller yapılarına göre basit fiiller, bileşik fiiller ve türemiş fiiller olmak üzere üçe ayrılır.

Türkçe bir diğer sözcük türü edatlardır. **Edatlar :**

- **Ünlem edatları;** (asıl ünlemler) (abov, ah vb.), seslenme edatları (hay, hey, yahu, bre vb.), soru edatları (acaba, mi, nasıl vb.), cevap edatları (evet, hayır, he, peki, tabii, vb.), gösterme edatları (ta, işte, aha, vb.) olarak sınıflandırılır.

- **Bağlama edatları;** (sıra edatları (ve, ile), denkleştirme edatları (ya, veya, veyahut), karşılaştırma edatları (ya, ne...ne, belki...belki, bazı bazı), cümle başı edatları (fakat, ama, lakin, öncelikle vb.), sona gelen edatlar (dahi, dan, de vb.) olarak sınıflandırılır.

- **Son çekim edatları;** vasıta ve beraberlik (ile), benzerlik edatı (gibi), miktar edatı (kadar), başkalık edatları (başka, özge, gayri vb.), sebep edatları (için, üzere, ötürü vb.), hal edatları (göre, dair, rağmen vb.), zaman edatları (önce, sonra, evvel, geri vb.) ve yer yön edatları olmak üzere sınıflandırılır.

Yabancı bir dil olarak Türkçenin cümle kurgusu Batılı dillerden ayrılır. Türkçede bir duyguyu, düşünceyi belli bir yargıya bağlayarak ortaya koyan söz grubuna cümle denir. Türkçede cümleyi oluşturan, cümlede görev yüklenmiş sözcük ve sözcük grupları cümlelerin öğeleridir. Cümlelerin öğeleri, özne, nesne, tümleş ve yüklemidir. Türkçede cümle yapısı; başta özne sonra nesne, nesneden sonra tümleş ve en sonda da yüklem bulunur. Türkçede yüklem ve özne cümlelerin temel öğesi, nesne ve tümleş ise yardımcı öğesidir.

Sonuç

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan temel anlaşma aracıdır. Nitekim toplumlar arasında iletişim dil vasıtasıyla sağlanır. Bu açıdan dil siyasî, ticarî, askerî, kültürel ve tarihsel değerlerin taşıyıcı gücüdür. Her toplum kendi dil evrenine göre dünyayı anlamlandırır. Bu anlam dünyasının keşfedilmesi ve farklı toplumlarca kavranması, o dilin öğrenilmesiyle gerçekleşir. Bunun yanında insanı insan yapan en temel özelliklerden biri olan dil, “İnsanlarla hayvanları birbirinden ayıran en önemli farklılıktır.” (Kırmızı, 2009:20)

İnsanın yabancı dil öğrenme gereksinimi, insanlığın evrensel birikim ve deneyimlerini artırmasının yanında çok dillilik ve kültürlülüğü de sağlar. Her yabancı dil bireye kendini dünyaya katma ve anlatma hazzı verir. “Yabancı dil, günümüz dünyasında kişilerin mesleklerine göre az ya da çok birçok insanın ihtiyaç duyduğu bir beceridir.” (Kırmızı, 2015:38) Bu açıdan yabancı dil öğrenmek bir ihtiyaç ve zorunluluktur. Yabancı dil olarak Türkçe XXI. yüzyılda giderek önem kazanmaktadır. Türkiye'nin dünyada siyasî, ticarî, askerî, kültürel, coğrafi ve tarihsel olarak öneminin artması, Türkçenin öğrenilmesini de zorunlu hale getirmektedir.

Yabancı bir dil olarak Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri ve Türkçenin öğrenilmesi ilk olarak XI. yüzyılda görülmektedir. Türkçenin dünya dilleri arasındaki önemini kavrama, kavratmak ve başka milletlere Türkçeyi öğretmek için yapılan bu ilk çalışmalar, Türkçenin dünya dili olmasında büyük bir paya sahiptir. Özellikle Arap ve Farslara Türkçeyi sevdirmek ve öğretmek için yapılan bu ilk çalışmalar, gerek sözlük bilgisi, gerek dil bilgisi gerekse kültürel değerleri geleceğe taşıması açısından büyük öneme sahiptir. Günümüzde ise kendi tarihsel birimiyle Batılı ülkeler arasında büyük bir gelişim gösteren Türkiye, Türkçenin Batılı milletler tarafından da öğrenilmesini gerekli kılmaktadır.

Sonuç olarak yabancı bir dil olarak Türkçenin tarihi gelişim, oluşum ve kuralları Türkçenin canlı, üretken ve sistematik bir dil olduğunu göstermektedir. Türkçe öğrenmek diğer dillere oranla daha kolaydır. Bu yönüyle yabancı dil olarak Türkçe, kendi tarihsel oluşum ve kültürel değerlerini sese ve yazıya dönüştürerek kendi kültürel kodlarını uluslararası ortamda rahatlıkla ortaya koyar. Türkçe, konuşma ve yazı dili olarak gerek akademik gerekse edebî anlamda çok üretken ve estetik bir dildir.

Yabancı bir dil olarak Türkçe öğrenmek, Türk milletinin tarihi, kültürü ve deneyimlerini birincil kaynaktan öğrenme fırsatı verir.

Çalışmada yabancı bir dil olarak Türkçenin tarihi gelişim sürecini ve bu süreçte kullanım bulan öğretim materyallerini genel olarak ortaya koymanın yanında Türkçenin dilbilgisi ve kavram dünyası hakkında da bilgi vermeyi amaçladık.

Kaynakça

- Akarsu, B. (1998). Dil-Kültür Bağlantısı. İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- Alagöz, B. (2015). Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Muğalî'de Türkmence. İjlet. International Journal of Languages' Education and Teaching. UDES 2015 p. 534-564.
- Argunşah, M. - Güner, G. (2015). Codex Cumanicus. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Argunşah, M. - Soğal Yüksekaya G. - Tabaklar Ö. (2010). Karahanlıca, Harezemce Kıpçakça Dersler. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Bosnalı, S. (2012). Dil Edimi Açısından Halaççanın Konumu. Karadeniz Araştırmaları. S. 32, s. 45-67.
- Buran, A. - Alkaya, E. (2004). Çağdaş Türk Lehçeleri. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Elbir, Z. G (2010). Dillerin Sınıflandırılması ve Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri. Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri. Ankara: Data Yayınları.
- Eraslan, K. (1986). Nevâî Maddesi. Türk Klasikleri. C.III. İstanbul.
- Ergin, M. (1998). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Gülensoy, T. (2000). Türkçe El Kitabı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hacıeminoğlu, N. (1996). Karahanlı Türkçesi Grameri. Ankara: TDK.
- http://www.turkcebilgi.com/orhun_abidele (31.05.2016).
- <http://www.turkedebiyati.org/gokturk-alfabesi> (31.05.2016).
- http://www.turkedebiyati.org/turk_dili/dillerin_siniflandirilmasi.html (31.05.2016).
- İpek, B. (2010). Ses Bilgisi. Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri. Ankara: Data Yayınları.
- İpek, B. (2010). Türk Yazı Dilinin Gelişimi ve Tarihi Dönemleri. Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri. Ankara: Data Yayınları.
- İşcan, A. (2012). Yabancı Dil Öğrenimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. Ankara: Pagem Akademi Yayınları.
- Kırkkılıç A. (2002). Türk Dili Yazılı Anlatım ve Kompozisyon Bilgileri. Erzurum: Aktif Yayınları.
- Kırmızı, B. (2009). Teaching Foreign Language with the Games 'Sprachspiele'. Université d'Oran, Imagologie Interculturalite Et Didactique, Avril, ISSN: 1111-3936, p. 19-33.
- Kırmızı, B. (2015). Almanca Bölümlerinde Probleme Dayalı Aktif Öğrenmenin Öğrencilerin Kavram Öğrenmelerine Etkisi, JASSS-The Journal of Academic Social Science Studies, Number: 38, p. 37-47, Autumn II.
- Koç, N. (1996). Dilbilgisi. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Korkmaz, R. (2008). Aytmatov Anlatılarında Ötekileşme Sorunu ve Dönüş İzlekleri. Ankara. Grafiker Yayınları.
- Tarlan, A. N. (1962). Ali Şir Nevâî, Hayatı ve Eserleri. İstanbul: Fakülteler Matbaas.
- Toparlı, R. (1992). İrşâdü'l-mülûk Ve's-selâtn. Ankara: TDK.
- Üstüner, A. (2015). Türkçenin Gelişim Tarihi. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Yalçın, S. K. - Şengül, M. (2007) Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü ve İşlevleri. Turkish Studies, Volume 2, s. 249-769.

Yıldız, Ü. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. İstanbul: Pagem Akademi Yayınları.